а	б	1	2
Книги, вестници и списания; книжарски и канцеларски стоки и материали	0950		
Електрически уреди и принадлежности за лична хигиена; парфюмерийни и козметични стоки	1210		
Лични принадлежности, некласифицирани другаде	1230		
Строителни материали	9001		
Селскостопански суровини и живи животни	9002		
Метали и метални руди, необработен дървен материал, химически промишлени продукти, вторични суровини и скрап	9003		
Машини, съоръжения и части за тях	9004		

РАЗДЕЛ II. ТЪРГОВСКИ ОБЕКТИ ЗА ПРОДАЖБИ НА ДРЕБНО КЪМ 31.12.2008 ГОДИНА

Вид и стокова специализация на търговските обекти	Код на реда	Брой
а	б	1
СТОПАНИСВАНИ ОБЕКТИ ПО ФОРМА НА ОРГАНИЗАЦИЯ - ОБЩО	**7500**	
Будки и сергии в стационарната търговска мрежа	**7510**	
Подвижни обекти за разносна и развозна търговия (вкл. автомати)	**7520**	
Складове - магазини	**7530**	
Бензиностанции	**7540**	
Газостанции	**7550**	
Магазини и павилиони - общо	**7560**	
Плодове и зеленчуци	7561	
Месо и месни продукти	7562	
Риба и рибни продукти	7563	
Хляб и хлебни изделия	7564	
Захарни и сладкарски изделия	7565	
Алкохолни и безалкохолни напитки	7566	
Специализирани магазини с други хранителни стоки	7567	
Неспециализирани с разнообразни хранителни стоки	7568	
Аптеки и санитарни магазини	7569	
Оптика	7570	
Парфюмерия, козметика и тоалетни принадлежности	7571	
Текстилни изделия	7572	
Облекло	7573	
Обувки и кожени изделия	7574	
Мебели, осветителни тела и стоки за домакинството	7575	
Радио- и телевизионни стоки, електродомакински уреди	7576	
Аудио- и видеокасети, CD и DVD със звуко- и видеозаписи	7577	
Железария, лакове, бои	7578	
Строителни и отоплителни материали	7579	
Книги, вестници и списания	7580	
Моторни превозни средства и резервни части	7581	
Специализирани магазини с други нехранителни стоки	7582	
Неспециализирани с разнообразни нехранителни стоки	7583	

Дата: ☐

Ръководител: ☐ ☐

Съставител: ☐ ☐

(име, презиме, фамилия) *(подпис)*

Лице за контакт: ☐ ☐

(име, презиме, фамилия) *(телефон)*

УКАЗАНИЯ

РАЗДЕЛ I се попълва от всички предприятия, които през 2008 г. са извършвали продажби на едро или дребно. В кол. 1 се посочват продажбите на едро, които включват стойността на купените и продадени готови стоки и материали по цени на реализация (вкл. ДДС и акцизи) на други търговци за следваща препродажба или на предприятия за производствено потребление, без стойността на износа. В кол. 2 се посочват продажбите на дребно, които включват стойността на купените и продадени готови стоки и материали и реализираната собствена продукция на населението и други институции и ведомства за собствено потребление по цени на реализация (вкл. ДДС и акцизи).

В обема на продажбите не се включва стойността на продадените sim-карти, фонокарти, ваучери, билети и др. подобни, които представляват предплатени услуги.

Необходимо е да се посочат данни за всяка позиция от номенклатурата, по която има продажби, без да се допуска необосновано натрупване на неразпределени суми по дадени стокови групи.

РАЗДЕЛ II се попълва от всички отчетни единици, които към края на 2008 г. са извършвали продажби на дребно в стопанисвани от тях търговски обекти (постоянно действащи, сезонни и в ремонт до 1 месец) с различна форма на организация - магазини и павилиони, будки и сергии, подвижни обекти за разносна и развозна търговия (вкл. автомати), складове - магазини, бензиностанции и газостанции. Павилионите са обекти от лека конструкция (метална, панелна и др.), които, както и магазините, притежават търговска зала. Ако част от площта на големите магазини е наето от друго юридическо или физическо лице за осъществяване на продажби, тази част се счита за самостоятелен магазин. Стоковата специализация на един магазин (павилион) се определя съобразно преобладаващия дял (над 1/3) на продажбите от определената стокова група, в стойността на всички продажби за отчетния период. Ако никоя от продаваните стокови групи не формира такъв дял, обектът се определя като неспециализиран магазин с разнообразни хранителни стоки (вкл. супермаркети) или с разнообразни нехранителни стоки (вкл. универсални магазини).

Будките представляват търговски обекти за продажби на дребно без търговска зала. Това е определящият признак за класифицирането им като такива, без значение какъв вид стока се продава в тях.

НОМЕНКЛАТУРА ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА СТОКОВИТЕ ГРУПИ ПО ШИФРИ ОТ РАЗДЕЛ I

Р. 0111 - различни видове хляб, тестени и сладкарски изделия; макаронени изделия; ориз; зърнени продукти под формата на брашно, грис или гранули; други зърнени изделия (корнфлекс, нишесте, скорбяла и други).

Р. 0112 - прясно, охладено или замразено месо (вкл. кайма); пресни, охладени или замразени субпродукти и карантия; сушени, осолени или опушени меса, субпродукти и карантия; месни консерви.

Р. 0113 - пресни, замразени, сушени, опушени, осолени, консервирани риби, морски деликатеси и мекотели (вкл. сухоземни раци, охлюви, жаби).

Р. 0114 - прясно, пастьоризирано или стерилизирано мляко, кондензирано или на прах; кисело мляко, сметана, десерти и напитки на млечна основа; сирене, кашкавал и извара; яйца и други продукти, съдържащи само яйца.

Р. 0115 - млечни масла; маргарин, други растителни мазнини; течни мазнини (олио); мас.

Р. 0116 - пресни, замразени или изсушени плодове; дини и пъпеши; плодови ядки, орехи, лешници, фъстъци и други.

Р. 0117 - пресни, замразени или изсушени зеленчуци, картофи; консервирани или обработени зеленчуци и продукти на зеленчукова основа; маслини, гъби.

Р. 0118 - всички видове захар; сладка и конфитюри, мармалади, компоти, желета, плодови пюрета и каши, мед; шоколад и шоколадови изделия, бонбони, дъвка и други захарни изделия; сладолед; храни и десерти, съдържащи какао.

Р. 0119 - оцет, сол, подправки (сушени и пресни); сосове и емулсии като горчица, майонеза, кетчуп и други; готови прахообразни продукти - мая, супи, бульони, кремове; хомогенизирани бебешки, детски и диетични храни.

Р. 0121 - кафе и чай (всички видове, екстракти, есенции и заместители); подсладено или неподсладено какао, шоколад на прах.

Р. 0122 - минерални и газирани води; безалкохолни напитки; плодови и зеленчукови сокове и нектари; плодови сиропи и концентрати; боза.

Р. 0211 - спиртни напитки, включително подсладените.

Р. 0212 - вина от грозде, плодови, саке; винени аперитиви.

Р. 0213 - всички видове бира.

Р. 0220 - цигари; тютюн и хартии за цигари; пури, тютюн за лула и други тютюневи изделия.

Р. 0311 - тъкани за изработване на облекла от естествени, изкуствени или комбинирани влакна; вратовръзки, шалове, ръкавици, шапки, колани; конци, прежди, катарами, копчета, ципове, панделки, ширити и други.

Р. 0312 - дамско, мъжко, детско и бебешко облекло от всички видове материали, включително от кожа.

Р. 0321 - всички видове обувки, включително спортни, подходящи за всекидневието.

Р. 0431 - бои, лакове, тапети и лепило за тях, стъкла за прозорци; малки водопроводни части; глюшеме, паркет, фаянсови и керамични плочки; гипс и цимент в малки количества.

Р. 0450 - газ пропан-бутан в бутилки, течни горива, въглища, дърва за горене.

Р. 0511 - мебели; матраци и глюшеци; огледала, картини и други предмети на изкуството; предмети за украса; полилеи, лампиони, нощни и настолни лампи.

Р. 0512 - килими, мокети, балатум и други.

Р. 0520 - дамаски, пердета, завеси - на платове или готови; изделия за леглото - покривки, одеала, юргани, възглавници, спално бельо; за маса или за баня - покривки, кърпи, салфетки и други.

Р. 0530 - хладилници, фризери, перални, съдомиялни, готварски и отоплителни печки, микровълнови фурни, климатици, отоплителни уреди, бойлери, прахосмукачки и други уреди за почистване; шевни и плетачни машини; електрически кафемелачки, кафеварки, миксери, котлони, ютии и др.; резервни части.

Р. 0540 - стъклария, домакински съдове от всякакъв материал, прибори за хранене; кутии за хляб, кофи, гъски за гладене; механични домакински уреди - кафемелачки, месомелачки и други.

P. 0550 - бормашини, трионi, циркуляри, градински трактори и др., резервни части за тях; отвертки, клещи; лопати, гребла, сърпове; подвижни стълби; материали за вътрешни електрически инсталации - контакти, ключове, крушки, фасонки, щепсели, щекери, кабели, батерии и други.

P. 0561 - прахове и сапуни за пране и други препарати за почистване; предмети за почистване - метли, лопати, четки; други - кибрит, свещи, щипки, игли, карфици, пирони, винтове, лепила, боя за обувки.

P. 0610 - лекарства и други фармацевтични продукти; термометри, марли, игли и спринцовки; терапевтични уреди - лещи, слухови апарати, патерици, инвалидни колички и други.

P. 0711 - леки, микробуси, самоходни каравани и други. За търговията на едро - включително товарни и лекотоварни автомобили.

P. 0712 - мотоциклети, мотопеди, моторолери, велосипеди (без детските).

P. 0721 - гуми, свещи, филтри и други резервни части; кит, бои, почистващи препарати, покривала.

P. 0722 - бензин, дизелово гориво, газ пропан-бутан, смазочни масла, спирачни течности.

P. 0812 - телефони, включително преносими (без фонокарти, sim-карти, ваучери), телефакси, телефонни секретари и други.

P. 0911 - телевизори, радиоприемници (вкл. за автомобили), грамофони, касетофони, компактдиск - плейъри, стереоуредби, тунери, усилватели, антени, микрофони и др., резервни части.

P. 0912 - фотоапарати и фотопринадлежности, кино и видеокамери, прожекционни апарати, оборудване за фотолаборатории; бинокли и други.

P. 0913 - персонални компютри, монитори, принтери, софтуер, пишещи машини, калкулатори и др., резервни части.

P. 0914 - записани и незаписани CD, DVD, аудио- и видеокасети, дискети и магнитни ленти (без видеоигри); грамофонни плочи; фотографски ленти и други стоки.

P. 0920 - фургони, каравани и ремаркета за автомобили, лодки, сърф, водолазни екипировки; музикални инструменти, билярдни маси, играли автомати и други.

P. 0930 - игри с карти, видеоигри, шах, играчки; принадлежности и предмети за колекциониране; гимнастически уреди, огнестрелни оръжия, риболовни принадлежности, къмпинг оборудване; цветя, градинарство и цветарство; домашни любимци, ветеринарни и други стоки за тях.

P. 0950 - книги, вкл. учебници, речници, вестници, списания и други периодични издания, бележници, плакове, ученически пособия, ножици, писалки, моливи, перфоратори, материали за рисуване и други.

P. 1210 - самобръсначки, сешоари, маши; тоалетен сапун, козметични продукти; тоалетна хартия, хартиени носни кърпички, памперси и други.

P. 1230 - бижута и часовници; куфари, чанти; бебешки колички; слънчеви очила, бастуни, чадъри и други.

P. 9001 - керемиди, тухли, дървен материал, дограма, тръби, цимент, гипс, пясък, вар и други.

P. 9002 - зърно, фуражи, семена, живи животни, селскостопански суровини от растителен и животински произход.

P. 9003 - суров нефт, природен газ, руди, метали, дървен материал, химични продукти, вкл. торове, хартии и картон; вторични суровини и други.

P. 9004 - производствени машини; плавателни съдове; самолети, хеликоптери; локомотиви, вагони; трактори, булдозери, комбайни; подемно - транспортни машини и асансьори и други.

Отчетна единица: .....
Гр.(с.) .....
Община .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТР

ОТЧЕТ ЗА НАЛИЧНОСТИТЕ, ПОСТЪПЛЕНИЯТА И РАЗХОДИТЕ НА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ ЗА 2008 ГОДИНА

Данните се попълват в цели числа

	МЯРКА	Код по Продпром	Наличност на 1.01.2008 г. (количество)	Постъпления (количество)	Разход			Наличност на 31.12.2008 г. (количество)
					Всичко (количество)	в т.ч. за производствено-експлоатационни и други дейности		
						количество	стойност хил. лв. (без ДДС)	
а	б	в	1	2	3	4	5	6
Соево масло и неговите фракции, рафинирани, но не химически модифицирани	m	10.41.51.00						
Слънчогледово или шафраново масло и техните фракции, рафинирани, но не химически модифицирани	m	10.41.54.00						
Олющен ориз	m	10.61.11.00						
Брашно пшенично или брашно смес от пшеница и ръж	m	10.61.21.00						
Рафинирана захар от захарна тръстика или захарно цвекло и химически чиста захароза, в твърдо състояние, без ароматизиращи или оцветяващи добавки	m	10.81.12						
Тютюневи екстракти (соуси), „хомогенизирани" или „възстановени" тютюни и други видове обработен тютюн	m	12.00.19.90						
Вълна, прана, обезмаслена или карбонизирана, неподготвена за предене	m	13.10.22.00						
Тъкани от естествена коприна или от отпадъци от естествена коприна	х.м²	13.20.11.00						
Тъкани от вълна или от фини животински косми, шайхгарни	х.м²	13.20.12.30						
Тъкани от вълна или от фини животински косми, камгарни и тъкани от груби косми	х.м²	13.20.12.60						
Тъкани от памук	х.м²	13.20.20						
Тъкани от прежди от синтетични щапелни влакна	х.м²	13.20.32						
Тъкани от прежди от изкуствени щапелни влакна	х.м²	13.20.33						
Обработени кожи без косъм от едър рогат добитък, цели	kg	15.11.31.00						
Обработени кожи без косъм от едър рогат добитък, други	kg	15.11.32.00						

	МЯРКА	Код по Продпром	Наличност на 1.01.2008 г. (количество)	Постъпления (количество)	Разход			Наличност на 31.12.2008 г. (количество)
					Всичко (количество)	в т.ч. за производствено-експлоатационни и други дейности		
						количество	стойност хил. лв. (без ДДС)	
а	б	в	1	2	3	4	5	6
Обработени кожи без косъм от овце, обработени след дъбене или обработени като пергамент (без велурирани, с лаково, метализирано или друго покритие)	х.м²	15.11.41.50						
Обработени кожи без косъм от свине, обработени по друг начин (без кожите с лаково или друго покритие и метализирани кожи)	х.м²	15.11.43.50						
Иглолистен дървен материал, нарязан или бичен надлъжно, цепен или кръгообразно нарязан, с дебелина > 6 mm, клинозъбно - челно съединен или шлифован	м³	16.10.10.32						
Иглолистен дървен материал, нарязан или бичен надлъжно, цепен или кръгообразно нарязан, с дебелина > 6 mm, рендосан без клинозъбно челно съединен или шлифован	м³	16.10.10.34						
Дървен материал, нарязан или бичен надлъжно, цепен или кръгообразно нарязан,с дебелина > 6 мм, с изключение на иглолистни и тропически дървесини и дъбови блокове, дъски и профили	м³	16.10.10.50						
Дъбов, буков и друг дървен материал (без иглолистен), профилиран по дължина на един или няколко ръба или страни (вкл. паркетни дъски и фризи, несглобени)	кг	16.10.21.50						
Шперплат, фурнировъчни плочи и подобна слоеста дървесина	м³	16.21.12						
Плочи от дървесни частици и подобни плочи, от дървесина или от други лигноцелулозни материали	м³	16.21.13						
Плочи от дървесни влакна или от влакна от други лигноцелулозни материали	м²	16.21.14						
Фурнирни листове и развиван фурнир за шперплат и друг, надлъжно нарязан дървен материал, с деб. <= 6мм	м³	16.21.21.13						
Химична дървесна маса за разтваряне - 90% сухо в-во	т	17.11.11.00						
Химична дървесна маса, натронова или сулфатна, неизбелена без масата за разтваряне - 90% сухо в-во	т	17.11.12.00						

	МЯРКА	Код по Продпром	Наличност на 1.01.2008 г. (количество)	Постъпления (количество)	Разход			Наличност на 31.12.2008 г. (количество)
					Всичко (количество)	в т.ч. за производствено-експлоатационни и други дейности		
						количество	стойност хил. лв. (без ДДС)	
а	б	в	1	2	3	4	5	6
Химична дървесна маса, сулфитна, без масата за разтваряне - 90% сухо в-во	m	17.11.13.00						
Вестникарска хартия, на роли или на листа	m	17.12.11.00						
Хартия и картон за писане, печатане или други графични цели	m	17.12.14						
Крафтлайнер, непокрит, неизбелен, на роли или листа	m	17.12.31.00						
Полухимична хартия за навълняване	m	17.12.33.00						
Тестлайнер (от рециклирани влакна), непокрит	m	17.12.35						
Вълнообразен картон (велпапе), на роли или на листа	m	17.21.11.00						
Синтетитични органични багрилни вещества и препарати на базата на тези вещества, оцветителни лакове и препарати на базата на тези багрила и лакове	m	20.12.21						
Сублимирана или утаена сяра; колоидна сяра	m	20.13.21.20						
Хлороводород (солна киселина) - база 100% HCL	тона HCL	20.13.24.13						
Сярна киселина - база 100% SO_2	тона SO_2	20.13.24.33						
Натриев хидрооксид във воден разтвор (алкална луга или течна сода) база 100% NaOH	тона NaOH	20.13.25.27						
Динатриев карбонат (калцинирана сода) - база 100% Na_2CO_3	тона Na_2CO_3	20.13.43.10						
Неденатуриран етилов алкохол с алкохолно съдържание >= 80 % обемни	хил.л.	20.14.74.00						
Неорганични азотни торове - 100% N	тона N	20.15.3						
Неорганични фосфорни торове - 100% P_2O_5	тона P_2O_5	20.15.4						
Неорганични калиеви торове- 100% K_2O	тона K_2O	20.15.5						
Полимери на етилена в първични форми	m	20.16.10						

	МЯРКА	Код по Продпром	Наличност на 1.01.2008 г. (количество)	Постъпления (количество)	Разход			Наличност на 31.12.2008 г. (количество)
					Всичко (количество)	в т.ч. за производствено-експлоатационни и други дейности		
						количество	стойност хил. лв. (без ДДС)	
а	б	в	1	2	3	4	5	6
Полимери на стирена в първични форми	m	20.16.20						
Поли(винилхлорид), несмесен с други вещества, в първични форми	m	20.16.30.10						
Епоксидни смоли, в първични форми	m	20.16.40.30						
Полипропилени, в първични форми	m	20.16.51.30						
Карбамидни смоли; тиокарбамидни и меламинови смоли, в първични форми	m	20.16.55						
Фенолни смоли, в първични форми	m	20.16.56.50						
Синтетичен каучук и фактис за каучук, (без синтетичния латекс)	m	20.17.10.90						
Бои и лакове на базата на акрилови или винилови полимери, диспергирани или разтворени във водна среда	m	20.30.11						
Бои и лакове на базата на полиестерни, акрилови или винилови полимери, диспергирани или разтворени в неводна среда	m	20.30.12						
Синтетични влакна	m	20.60.1						
Изкуствени влакна	m	20.60.2						
Пневматични гуми от каучук, нови, за леки автомобили, вкл. за товаропътнически и състезателни автомобили	бр.	22.11.11.00						
Пневматични гуми от каучук нови, за автобуси, товарни автомобили и самолети	бр.	22.11.13						
Керемиди от неогнеупорна керамика	х.бр.	23.32.12.50						
Портланд цимент и други видове хидравличен цимент	m	23.51.12						
Гасена вар	m	23.52.10.35						
Хидратна вар	m	23.52.10.50						
Чугун във вид на отливки, слитъци или други първични форми	m	24.10.11.00						
Феросплави	m	24.10.12						
Плоски полуготови продукти от нелегирана стомана	m	24.10.21.10						

	МЯРКА	Код по Продпром	Наличност на 1.01.2008 г. (количество)	Постъпления (количество)	Разход			Наличност на 31.12.2008 г. (количество)
					Всичко (количество)	в т.ч. за производствено-експлоатационни и други дейности		
						количество	стойност хил. лв. (без ДДС)	
а	б	в	1	2	3	4	5	6
Горещовалцувани плоски продукти с широчина ≥ 600 мм, от нелегирана стомана, на рулони	m	24.10.31.10						
Неплакирани студеновалцувани листове и ленти с шир. ≥ 600 мм, от стомана, различна от корозионноустойчивата	m	24.10.41.10						
Студеновалцувани плоски продукти с широчина ≥ 600 мм, от легирана стомана, различна от корозионноустойчивата (без бързорежещи и силициеви електротехнически стомани)	m	24.10.43.00						
Листове и ленти, с широчина ≥ 600 мм, с горещо нанесено метално покритие	m	24.10.51.30						
Тръби, кухи профили и фитинги за тях от стомана	m	24.20						
Студеноизтеглени пръти и профили от нелегирана стомана	m	24.31.10						
Студеноизтеглени пръти и профили от друга легирана стомана, без корозионноустойчивата	m	24.31.20						
Студеноизтеглени пръти и профили от корозионноустойчива стомана	m	24.31.30.00						
Студеновалцувани тесни ленти с широчина < 600 мм, неплакирани, нито покрити	m	24.32.10						
Студеновалцувани тесни ленти, с широчина < 600 мм, плакирани или покрити	m	24.32.20						
Студеноизтеглен тел от стомана	m	24.34.1						
Алуминий, нелегиран, недеформиран (необработен)	m	24.42.11.30						
Олово, рафинирано, недеформирано (необработено)	m	24.43.11.30						
Цинк, нелегиран, недеформиран (необработен)	m	24.43.12.30						
Мед рафинирана, нелегирана, недеформирана, (необработена)	m	24.44.13.30						
Проводници за намотка	kg	27.32.11						

Дата: ☐

Ръководител: ☐ ☐

Съставител: ☐ ☐

(име, презиме, фамилия) *(подпис)*

Лице за контакт: ☐ ☐

(име, презиме, фамилия) *(телефон)*

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ

С този формуляр се отчитат суровини и материали в предприятията потребители, в натурално и стойностно изражение, изразходвани за производствено-експлоатационни и други дейности.

В отчета по формуляр Е-потребление се отчитат материали, собственост на предприятието.

Суровините и материалите във формуляра се отчитат в цели числа, в отпечатаните мерки.

Предприятията, които произвеждат даден вид суровини и материали и ги отчитат като производство и същевременно потребяват част от тях, посочват тези количества по формуляр Е-потребление като постъпления, разход-всичко, и в т.ч. за производствено-експлоатационни и други дейности /без наличностите/. В колоната „стойност" за тези материали се записва тяхната себестойност. Наличностите се отчитат само по формуляр Е-реализация.

Отчетът по формуляр Е-потребление се съставя въз основа на данни от счетоводната отчетност или на проверени от счетоводството данни. Необходимо е да се осигури равенство на данните в отчетния формуляр Е-потребление и данните в първичната документация.

В отчета по формуляр Е-потребление не трябва да се отчитат за постъпили **тези материали, за** които доставчикът писмено е съобщил, че ги изпраща на отговорно пазене. Те ще **се отчитат за постъпили** от момента на получаване на фактурата от доставчика. В случаите на **доставени, но неплатени** материали, на забавяне или липса на първичен документ се съставя **протокол, декларация** или друг документ по преценка на предприятието. В тези случаи материалите се **оценяват по продажна цена.** След получаване на фактурата съставената статия се сторнира и се **съставя нова.**

Чуждите материали, включително поръчките с материали на клиентите, не трябва да се включват в отчета.

В този отчет търговските фирми не посочват данни за суровините и материалите с които търгуват, а отчитат **само** потребените за собствени нужди.

В колоната „Наличност на 1.01" се посочват данни за наличните суровини и материали, в началото на годината в натура. Като наличност се посочват и материалите, намиращи се в цеховете, строителните площадки и др. **места,** изписани в производството, но фактически неизразходвани. За всеки материал наличностите на 1 януари трябва да бъдат еднакви с наличностите на 31 декември на предходната година, тъй като това е един и същи момент.

В колоната „Постъпления" се посочват количествата суровини и материали, които фактически са постъпили през отчетния период.

В колоната „Разход-всичко" се посочва целият фактически разход на суровини и материали за основните и спомагателни производства, за ремонти, за експлоатационни и други дейности, включително и материали продадени на други предприятия.

В колоните "Разход за производствено-експлоатационни и други дейности", се посочват всички суровини и материали, които са разходвани в предприятието за основната му дейност и за други допълнителни дейности, в натура и стойност.

Обърнете внимание при отчитането на материалите, означени в условна мярка /определена база/.

Отчетна единица: .....
Гр.(с.) ... .
Община .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТР

ОТЧЕТ ЗА РАЗХОДА НА ГОРИВА И ЕНЕРГИЯ ЗА 2008 ГОДИНА

Данните се попълват в цели положителни числа

Наименование на горивото/енергията	Код на ред	Код на горивото/ енергията	Мярка	Наличност на 01.01.2008 г.	ПОСТЪПЛЕНИЯ	РАЗХОД			Наличност на 31.12. 2008 г.
					общо	общо	за производствени и други дейности на предприятието		
							количество	стойност хил. лв (без ДДС)	
а	б	в	г	1	2	3	4	5	6
Дърва за горене под формата на трупчета, цепеници, клони, снопчета или подобни форми	01	02.20.14.00	пр. м³						
Коксуващи се въглища	02	05.10.10.10	т						
Антрацитни въглища, пречистени	03	05.10.10.20	т						
Черни въглища, пречистени	04	05.10.10.30	т						
Кафяви въглища, пречистени	05	05.20.10.10	т						
Лигнитни въглища, пречистени	06	05.20.10.20	т						
Лигнитни въглища, изсушени	07	05.20.10.30	т						
Нефт	08	06.10.10.10	т						
Природен газ във втечнено или газообразно състояние	09	06.20.10.00	хил. м³						
в т.ч.: за транспорт	10	06.20.10.00	хил. м³	x	x	x		x	x
за неенергийни цели	11	06.20.10.00	хил. м³	x	x	x		x	x
Кокс и полукокс от въглища или от торф; ретортен въглен	12	19.10.10	т						
Катран от въглища или торф (смес от ароматни и мастни съставки, получени от дестилацията на въглища или торф)	13	19.10.20.00	т					x	
Брикети от антрацитни и черни въглища	14	19.20.11.00	т					x	
Брикети от лигнитни въглища	15	19.20.12.00	т						
Авиационен бензин (1000 л = 0.75 т.)	16	19.20.21.10	т						
Автомобилен бензин, безоловен (1000 л = 0.75 т)	17	19.20.21.20	т						
Минерален терпентин и специални бензини	18	19.20.23.30	т						
Гориво за реактивни двигатели от керосинов тип (авиационен керосин)	19	19.20.25.00	т						
Гориво за дизелови двигатели (за пътни и релсови превозни средства) (1000 л = 0.85 т)	20	19.20.26.20	т						
в т. ч. за строителни или селскостопански машини	21	19.20.26.20	т	x	x	x		x	x

Наименование на горивото/енергията	Код на ред	Код на горивото/ енергията	Мярка	Наличност на 01.01.2008 г.	ПОСТЪПЛЕНИЯ	РАЗХОД			Наличност на 31.12. 2008 г.
					общо	общо	за производствени и други дейности на предприятието		
							количество	стойност хил. лв (без ДДС)	
а	б	в	г	1	2	3	4	5	6
Газьол за отопление (1000 л = 0.85 т)	22	19.20.26.30	т						
Мазут (котелно гориво) с тегловно съдържание на сяра, непревишаващо 1%	23	19.20.28.20	т						
Мазут (котелно гориво) с тегловно съдържание на сяра, превишаващо 1%	24	19.20.28.30	т						
Пропан-бутанови смеси (втечнен нефтен газ) (1000 л = 0.55 т)	25	19.20.31.10	т						
в т. ч. за транспорт	26	19.20.31.10	т	х	х	х		х	х
Газообразни въглеводороди, получени от нефтопреработвателните заводи (нефтени рафинерии)	27	19.20.32.20	т	х				х	х
Вазелин, парафин, микрокристален нефтен восък и други минерални восъци	28	19.20.41	т					х	
в т. ч.: Парафин, съдържащ тегловно по-малко от 0.75% масло	29	19.20.41.10	т					х	
Нефтен кокс	30	19.20.42.10	т					х	
Нефтен битум	31	19.20.42.20	т					х	
Гудрон	32	19.20.42.30	т					х	
Други остатъци от нефтени продукти	33	19.20.42.90	т					х	
Други течни биогорива	34	20.59.59.93	т					х	
Електроенергия	35	35.11.10	х. kBтч.	х					х
в т. ч. за транспорт	36	35.11.10	х. kBтч.	х	х	х		х	х
Коксов газ	37	35.21.10.10	хил. м³	х				х	х
Доменен газ	38	35.21.10.20	хил. м³	х				х	х
Топлоенергия[1)]	39	35.30.11	х. kBтч.	х					х
в т. ч. получена при химически процеси	40	35.30.11.90	х. kBтч.	х		х	х	х	х
Промишлени отпадъци (невъзобновяеми)	41	38.11.39.10	ГДж	х				х	х
Дървени отпадъци	42	38.11.39.20	т	х				х	х
Други растителни отпадъци	43	38.11.39.30	т	х				х	х

1) Предприятията отчитат **само закупената топлоенергия** и топлоенергия, получена при химически процеси.

Ръководител: _____ _____

Съставител: _____ _____

(име, презиме, фамилия) *(подпис)*

Дата: _____ Лице за контакт: _____ _____

(име, презиме, фамилия) *(телефон)*

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ОТЧЕТ ЗА РАЗХОДА НА ГОРИВА И ЕНЕРГИЯ

Този отчет се попълва от предприятия с промишлена, строителна, селскостопанска, риболовна, транспортна, търговска, пощенска и куриерска дейност, които са потребители на енергийни ресурси.

Колона а: съдържа наименованието на продуктовите позиции, дефинирани според Номенклатурата на енергийните продукти (ПРОДЕНЕРДЖИ - http://www.nsi.bg/Classifics/Prod_energy08.xls).

Колона б: *Код* – съдържа кода на продуктовата позиция по ПРОДЕНЕРДЖИ.

Колона г: *Мярка* – записана е съответната натуралната мярка, в която трябва да бъде отчетено съответното гориво или енергия. Промишлените отпадъци се отчитат в ГДж в зависимост от калоричността им (1 Гкал = 4,187 ГДж).

Колона 1 (б): *Наличност на 1 януари (31 декември)* - посочват се данни за количествата енергийни ресурси, за които е отговорно предприятието, независимо в чии складове се намират.

Колона 2: *Постъпления - общо* – посочват се фактически постъпилите през годината количества енергийни ресурси с цел потребление, независимо дали са платени (вкл. и от собствено производство, с изключение на топлоенергията).

На ред 39 „Топлоенергия" всички фирми, с изключение на обществените централи (тяхната основна дейност е да произвеждат и продават електроенергия и/или топлоенергия), посочват данни само за купената топлоенергия и топлоенергията обхванатата от химически процеси (за която няма разход на горива). На този ред обществените централи отчитат топлоенергията, изразходвана за собствени нужди на централата (независимо дали топлоенергията е от собствено производство или е купена), както и загубите до връзката с топлопреносната мрежа - т.е. това е разликата между брутното и нетното производство на топлоенергия за крайно потребление.

На ред 40 „в т.ч.: получена при химически процеси" се посочват данни само за обхванатата топлоенергия от химически процеси, за осъществяването на която няма изгаряне на горива.

Колона 3: *Разход - общо* - посочват се количествата за целия фактически разход на енергийните ресурси, потребени в основната и допълнителна дейност на предприятието, както и закупени енергийни ресурси за нуждите на предприятието, но непотребени, а продадени на други предприятия.

Колона 4: *За производствени и други дейности на предприятието - количество:* - посочват се **само** количествата на енергийните ресурси, потребени в основната и допълнителна дейност на предприятието.

Колона 5: *Потребление - хил. лв. (без ДДС):* - посочва се стойността на енергийните ресурси, потребени в основната и допълнителна дейност на предприятието.

Данните в отчета се попълват в цели положителни числа. В колона 5 данните са в хил. лв, а в останалите колони данните са в съответната мярка на горивото/енергията, записана в колона „г".

Аритметичен контрол на данните:

За всеки ред:

Колона 1 + колона 2 = колона 3 + колона 6

Колона 3 ≥ колона 4

За всяка колона данните на ред 28 ≥ ред 29.

За колона 2:

- ред 39 ≥ ред 40

За колона 4:

- ред 9 ≥ ред 10 + ред 11
- ред 20 ≥ ред 21
- ред 25 ≥ ред 26
- ред 35 ≥ ред 36

Отчетна единица: .....
Гр.(с.) .....
Община .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТР

СПРАВКА

за научноизследователската и развойна дейност (НИРД) през 2008 година

Обслужвана икономическа дейност* .....

* Виж Приложение 1.

Раздел I. Разходи за НИРД по области на науката (Хил. левове)

	Код на реда	Общо	Естествени науки	Технически науки	Медицински науки	Селскостопански науки	Обществени науки	Хуманитарни науки
а	б	1	2	3	4	5	6	7
А. РАЗХОДИ ЗА НИРД - ОБЩО	**100**							
Текущи разходи за НИРД	110							
в т. ч. за персонал, зает с НИРД	111							
Разходи за придобиване на ДМА, предназначени за НИРД	120							
в т. ч. за машини и оборудване	121							
Б. Текущи разходи по видове изследвания (110)								
Разходи за фундаментални изследвания	130							
Разходи за приложни изследвания	140							
Разходи за експериментални разработки	150							

Раздел II. Разходи за НИРД по източници на финансиране (Хил. левове)

	Код на реда	Отчет
а	б	1
РАЗХОДИ ЗА НИРД - ОБЩО	**200**	
Собствена стопанска дейност	210	
Бюджетни организации	220	
Предприятия	230	
Висши училища	240	
Фондации и асоциации	250	
Чужбина	260	

Раздел III. Разходи за НИРД по социално-икономически цели

(Хил. левове)

	Код на реда	Общо	в т.ч. от държавния бюджет
а	б	1	2
РАЗХОДИ ЗА НИРД - ОБЩО	700		
Проучване и експлоатация на земната повърхност, водите и атмосферата	701		
Опазване на околната среда	702		
Граждански космически изследвания	703		
Развитие на транспорта, телекомуникациите и друга инфраструктура	704		
Производство, съхранение, разпределение и използване на енергията	705		
Усъвършенстване на промишленото производство и технологиите	706		
Развитие на здравеопазването	707		
Развитие на селското и горско стопанство и риболова	708		
Развитие на образованието	709		
Културни, развлекателни и религиозни дейности	710		
Изследване на политически и социални системи, структури и процеси	711		
Общо развитие на знанието: НИРД финансирана от публични университетски фондове	712		
Общо развитие на знанието: НИРД финансирана от други източници	713		
Отбрана	714		

Раздел IV. Персонал, зает с НИРД, по области на науката

(Брой)

	Код на реда	Общо		Естествени науки		Технически науки		Медицински науки		Селскостопански науки		Обществени науки		Хуманитарни науки	
		общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени
а	б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ПЕРСОНАЛ, ЗАЕТ С НИРД - ОБЩО	**300**														
Изследователи	310														
в т. ч.:пълно заети (над 90%)	311														
заети от 50 до 90%	312														
Технически персонал	320														
в т. ч.: пълно заети (над 90%)	321														
заети от 50 до 90%	322														
Помощен персонал	330														
в т. ч.: пълно заети (над 90%)	331														
заети от 50 до 90%	332														

Раздел V. Персонал, зает с НИРД, по степен на образование

(Брой)

	Код на реда	Общо		Висше образование		По образователна степен:						Професионално обучение след завършено средно образование		Средно образование		Друго образование	
						доктори и доктори на науките		бакалаври и магистри		професионални бакалаври							
		общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени
а	б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ПЕРСОНАЛ, ЗАЕТ С НИРД - ОБЩО	**400**																
Изследователи	410																
в т. ч.: пълно заети (над 90%)	411																
заети от 50 до 90%	412																
Технически персонал	420																
в т. ч.: пълно заети (над 90%)	421																
заети от 50 до 90%	422																
Помощен персонал	430																
в т. ч.: пълно заети (над 90%)	431																
заети от 50 до 90%	432																

Раздел VI. Персонал, зает с НИРД, по възрастови групи

(Брой)

	Код на реда	Общо		под 25 г.		25 - 34 г.		35 - 44 г.		45 - 54 г.		55 - 64 г.		65 и повече г.	
		общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени
а	б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ПЕРСОНАЛ, ЗАЕТ С НИРД - ОБЩО	**500**														
в т. ч. изследователи	510														

Раздел VII. Персонал, зает с НИРД, по гражданска принадлежност

(Брой)

	Код на реда	Общо		Гражданство:															
				българско		на държава членка на ЕС		на друга европейска държава		на държава от Северна Америка		на държава от Централна и Южна Америка		на държава от Азия		на държава от Африка		на други държави	
		общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени	общо	в т. ч. жени
а	б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
ПЕРСОНАЛ, ЗАЕТ С НИРД - ОБЩО	**600**																		
в т. ч. изследователи	610																		

Ръководител: _____ _____
(име, презиме, фамилия) (подпис)

Съставител: _____ _____
(име, презиме, фамилия) (подпис)

Лице за контакт: _____ _____
(име, презиме, фамилия) (телефон)

Дата: _____

УКАЗАНИЯ

Формулярът е приложение към годишния счетоводен отчет и се попълва от всички предприятия, фирми, научни институти и организации, Българската академия на науките, Селскостопанската академия, висшите училища, университетските болници и други организации на самостоятелен баланс, които независимо от вида на основната си дейност през 2008 г. са извършвали научноизследователска и развойна дейност (НИРД) - т.е. ако поне едно лице от персонала през цялата година е било заето с НИРД.

В адресната част на формуляра се записва наименованието на отчетната единица, нейното местонамиране и идентификационният й код по БУЛСТАТ. В карето „Обслужвана икономическа дейност" всяка отчетна единица попълва наименованието и кода на отрасловия раздел, за който е предназначена преобладаващата част от НИРД, съгласно Класификацията на икономическите дейности - КИД - 2008 (Приложение 1).

Предназначението на отчета е осигуряване на международно съпоставима информация за характеризиране на ресурсите (разходи и персонал) за научноизследователската и развойна дейност в България. Моля, при попълване на данните да се съобразите с дадената по-долу дефиниция за НИРД и с обхвата на показателите.

Научноизследователската и развойна дейност включва всяка **творческа работа**, която се провежда **систематично** с цел да се увеличи обемът на знанията, включително познанието за човека, културата и обществото, както и използването на този обем от знания за нови приложения.

Основният критерий, който служи да се отграничи научноизследователската и развойна дейност от широката гама подобни дейности, основаващи се на науката и технологиите, е наличието, в рамките на НИРД, на **значителен елемент на новост** и на отстраняване на научната и/или техническата неопределеност.

Когато не са пряко свързани с научноизследователски проект, следните дейности не трябва да се включват в данните за НИРД: дейностите, свързани с научно-техническата информация, с патенти и лицензи, консултантските услуги, събирането на данни и проучвания от общ характер, маркетинговите проучвания, дейностите по стандартизация и техническо изпитване, проектантската дейност и минно-геоложките проучвания, преподавателската дейност във висшите училища, рутинната дейност по разработване на софтуер.

Раздел I. Разходи за НИРД по области на науката

А. На **код 100** „Разходи за НИРД - общо" се посочва **общата сума** на текущите разходи за НИРД и на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи, предназначени за НИРД, независимо от източника на финансиране.

На **код 110** „Текущи разходи за НИРД" се посочват данни за разходите за материали, за външни услуги, за персонал и другите разходи за дейността. Не се включват разходите за амортизация.

На **код 111** „Разходи за персонала, **зает с НИРД**" се посочват разходите за заплати и други възнаграждения на наетите по трудов договор и на работещите собственици, както и изплатените хонорари и суми по граждански договори (независимо дали те са сключени с външни лица, или с лица, работещи в същото предприятие) за осъществена НИРД. Включват се също и разходите за сметка на работодателя за социални и здравни осигуровки и обезщетения по Кодекса на труда. В данните по този код не се включват възнагражденията на помощния (обслужващ) персонал и охраната, които обаче са включени в текущите разходи за НИРД на **код 110**.

На **код 120** се посочват данни за направените разходи за придобиване на дълготрайни материални активи, **предназначени за НИРД**. Включват се разходите за закупуване на земя, за строеж и покупка на сгради, за основен ремонт, както и разходите за придобиване на машини и оборудване, които се посочват и отделно на **код 121**.

Б. Текущите разходи за НИРД, посочени на **код 110** следва да се разпределят (може и приблизително по Ваша преценка) според вида на научните изследвания (разработки), за които са направени:

- Разходи за фундаментални изследвания (**код 130**) - посочват се разходите за експериментални или теоретични изследвания, имащи за цел главно придобиването на нови знания за същността на явленията и наблюдаваните факти, без да се има предвид тяхното конкретно приложение или използване. Резултатите от фундаменталните изследвания обикновено не се комерсиализират, а са предмет на публикации в научни списания или на обмен между заинтересовани лица и организации.

- Разходи за приложни изследвания (**код 140**) - посочват се разходите за оригинални изследвания, извършвани с цел придобиване на нови знания, които обаче са насочени главно към постигане на определени практически цели и задачи. Резултатите от приложните изследвания обикновено се отнасят за един-единствен продукт или за ограничен брой продукти, операции, методи или системи.

- Разходи за експериментални разработки (**код 150**) - посочват се разходите за системни разработки, базирани върху наличните знания, получени от научните изследвания и/или от практическия опит. Целта на експерименталните разработки е да се произведат нови материали, продукти и устройства; да се внедрят нови методи, системи и услуги или значително да се усъвършенстват вече съществуващите.

В зависимост от насочеността на научните изследвания (разработки), разходите за НИРД се разпределят по **области на науката**, които обхващат съответните групи специалности:

- Естествени науки - математика, механика, физика, геофизика, астрономия и астрофизика, химия, биология, геология, география.

- Технически науки - машиностроене и машинознание, авиационна и космична техника, корабостроене, електротехника, метрология и уредостроене, енергетика, комуникационна техника, добив и първична преработка на полезни изкопаеми, металургия, химична технология, технология на продоволствените продукти, технология на продукти за широко потребление, технологии в горското стопанство, добив на дървесина, целулозно-хартиена и дървообработваща промишленост, транспорт, строителство, геодезия, архитектура и градоустройство, механизация и електрификация на селското стопанство, други технически науки, електроника и електронна техника, автоматика, изчислителна техника и системи за управление, екология и опазване на околната среда.

- Медицински науки - медицина, фармация, стоматология.

- Селскостопански науки - агрономия, животновъдство, ветеринарна медицина, горско стопанство.

- Обществени науки - икономика, организация и управление, право, психология, педагогика, научна информация, социология и политически науки, военни науки.

- Хуманитарни науки - философия, история, филология, култура и изкуство.

Раздел II. Разходи за НИРД по източници на финансиране

На **код 200** се посочва общата сума на текущите разходи за НИРД и на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи, предназначени за НИРД. Данните, посочени на този код, трябва да бъдат еднакви с данните на **код 100, колона 1** в **Раздел I.**

Тези разходи се разпределят според източника на финансиране както следва:

- Собствена стопанска дейност (**код 210**) - средствата от собствена дейност, изразходвани за НИРД.

- Бюджетни организации (**код 220**) - средствата, получени от академии, научни институти и други организации (без висшите училища), чиято цялостна дейност се финансира основно от държавния бюджет.

- Предприятия (**код 230**) - средствата, получени от държавни и частни предприятия, чиято цялостна дейност се финансира основно от продажба на стоки и услуги.

- Висши училища (**код 240**) - средствата, получени от държавни и частни висши училища и университетски болници.

- Фондации и асоциации (**код 250**) - средствата, получени от български нетърговски организации.

- Чужбина (**код 260**) - средствата, получени от чуждестранни предприятия, университети, правителства, нетърговски организации и международни организации.

Раздел III. Разходи за НИРД по социално-икономически цели

На **код 700 колона 1** се посочва общата сума на текущите разходи за НИРД и на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи, предназначени за НИРД. Данните, посочени на този код, трябва да бъдат еднакви с данните на **код 100, колона 1** в **Раздел I** и на **код 200, колона 1** в **Раздел II.** На **код 700 колона 2** се посочват разходите за НИРД, финансирани от държавния бюджет, които трябва да бъдат равни на данните на **код 220, колона 1** в **Раздел II.**

Разпределението на разходите за НИРД по социално-икономически цели се извършва според крайната цел, за която е предназначена НИРД, както следва:

Проучване и експлоатация на земната повърхност, водите и атмосферата (**код 701**) - разходите за НИРД, свързана с: проучване на земната повърхност, залежите на полезни изкопаеми (минерали, нефт, природен газ), моретата, океаните, атмосферата; климатичните и метеорологични изследвания и хидрологията.

Опазване на околната среда (**код 702**) - разходите за НИРД, свързана с: осъществяване на контрол над замърсяването, идентифициране на източниците и причините за замърсяване, неговото разпространение и влияние върху хората, флората, фауната, микроорганизмите и биосферата; създаване на устройства за следене и измерване на всички видове замърсявания; превенция и премахване на замърсяването.

Граждански космически изследвания (**код 703**) - разходите за НИРД, свързана с разработки и приложни изследователски програми за проучване на космоса, включително дейността на космически лаборатории. Не се включват разходите за НИРД за космически изследвания с отбранителна цел, които следва да се посочат на код 714 „Отбрана".

Развитие на транспорта, телекомуникациите и друга инфраструктура (**код 704**) - разходите за НИРД, свързана с развитие на: транспортната, телекомуникационната и водоснабдителна системи; строителството на сгради и други строителни съоръжения.

Производство и разпределение на енергията (**код 705**) - разходите за НИРД, свързана с: производството, съхранението, разпределението и рационалното използване на всички видове енергия; повишаване ефективността на енергийното производство и разпределение.

Усъвършенстване на промишленото производство и технологиите (**код 706**) - разходите за НИРД, свързана с: усъвършенстване и повишаване на икономическата ефективност и конкурентноспособността на промишленото производство.

Развитие на здравеопазването (**код 707**) - разходите за НИРД, свързана с: опазване, подобряване и възстановяване на здравословното състояние на хората; социални грижи за деца, възрастни и други специални категории хора с увреждания или с хронични заболявания.

Развитие на селското и горско стопанство и риболова (**код 708**) - разходите за НИРД, свързана с подпомагане развитието на: селското, горско стопанство, риболова, производството на хранителни продукти; контрола над използването на химически изкуствени торове; ветеринарната медицина.

Развитие на образованието (**код 709**) - разходите за НИРД, свързана с всички степени на образователната подготовка и с всички форми на обучение.

Културни, развлекателни и религиозни дейности (**код 710**) - разходите за НИРД свързана с проучване на влиянието, което оказват върху обществения живот такива социални явления като културни, развлекателни, спортни и религиозни дейности.

Изследване на политически и социални системи, структури и процеси (**код 711**) - разходите за НИРД свързана с: изследване на политически структури на обществото; на социални процеси, изменения и конфликти; развитие на системи за социална сигурност и социално подпомагане; социални аспекти на организацията на работа.

Общо развитие на знанието: НИРД финансирана от публични университетски фондове (**код 712**) - разходите за НИРД (финансирана от публични университетски фондове) в областта на естествените, техническите, медицинските, селскостопанските, обществените и хуманитарните науки.

Общо развитие на знанието: НИРД финансирана от други източници (**код 713**) - разходите за НИРД (финансирана от други източници, различни от публичните университетски фондове) в областта на естествените, техническите, медицинските, селскостопанските, обществените и хуманитарните науки.

Отбрана (**код 714**) - разходите за НИРД, осъществявана за военни цели. Не се включват разходите на *Министерство на отбраната за граждански изследвания, които трябва да се отнесат към някоя от останалите* социално-икономически цели.

Персоналът, зает с НИРД, обхваща три **основни** категории:

Изследователи (код 310, код 410, код 510, код 610). Изследователи са професионалните специалисти, **пряко** ангажирани в извършването на научноизследователска и развойна дейност, т.е. които работят по формулирането и създаването на нови знания, продукти, процеси, методи и системи, както и по ръководенето на съответните теми (проекти). Към тази категория се отнасят и редовните докторанти, тъй като изготвянето на дисертационен труд отговаря на дефиницията за НИРД.

Категорията **„техническо персонал" (код 320 и код 420)** включва лицата, притежаващи необходимите знания и опит в една или няколко области на науката и изпълняващи научни и технически задачи, прилагайки оперативни принципи и методи под ръководството и контрола на изследователите. Те работят в един екип с изследователите и изпълняват, в общия случай, следните функции в хода на научноизследователската и развойна дейност:

- подготовка на библиографски справки и подбор на информационни материали;
- изготвяне на компютърни програми за обработка на данни;
- подготовка и провеждане на опити, технически изпитвания и анализи;
- извършване на измервания, изчисления, подготовка на схеми и графики;
- провеждане на статистически изследвания и интервюта.

Категорията **„помощен персонал" (код 330 и код 430)** включва квалифицирани и неквалифицирани работници, счетоводители, специалисти по ТРЗ, личен състав, канцеларски и секретарски персонал, който участва в изпълнението на научноизследователски проекти или е непосредствено свързан с тях. Тук се включват и лицата, работещи в екипите по теми, като координатори, помощници, извършващи дейности, неизискващи квалификация, но пряко обслужващи НИРД. Към помощния персонал не се включват лица, непряко свързани с НИРД като охрана, портиери, работници в столовете, счетоводители и други, необслужващи НИРД.

За всяка от трите категории персонал, зает с НИРД, следва да се посочат на отделни редове:

- пълно заетите (над 90%) - за пълно заети се считат лицата, ангажирани с НИРД над 90% от годишния фонд работно време;

- основно заетите (от 50 до 90%) - включват се лицата, извършвали НИРД през по-голямата част от работното време през годината, например работилите само 9 месеца на пълно работно време (тяхната заетост с НИРД е 75%) или работилите цяла година на половин работен ден, чиято заетост е 50%.

В **Раздел IV. Персонал, зает с НИРД, по области на науката** разпределението по науки става според научната област, в която работят лицата, а тя може и да не съвпада с тази от дипломата им за завършено образование.

В **Раздел V. Персонал, зает с НИРД, по степен на образование** заетите лица се разпределят според образователната степен, която притежават. Лицата, с научна степен „доктор на науките" и „доктор", независимо че имат и образователна степен „магистър", се посочват само в колона 5, а жените от тях - в колона 6.

В **Раздел VI. Персонал, зает с НИРД, по възрастови групи** се посочва броя на заетите с НИРД (общо и в това число изследователите) според навършената възраст в години към 31.12.2008 година.

В **Раздел VII. Персонал, зает с НИРД, по гражданска принадлежност** заетите лица (общо и в това число изследователите) се разпределят според гражданството, което притежават. Български гражданин, който е и гражданин на друга държава, се смята само за български гражданин.

В колона 5 и 6 на Раздел VII се посочва персонала, зает с НИРД, с гражданска принадлежност към някоя от следните държави членки на Европейския съюз: Австрия, Белгия, Великобритания, Германия, Гърция, Дания, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Финландия, Франция, Чехия и Швеция.

Приложение 1

КЛАСИФИКАЦИЯ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ДЕЙНОСТИ - 2008

Код по КИД - 2008	НАИМЕНОВАНИЕ
01	Растениевъдство, животновъдство и лов; спомагателни дейности
02	Горско стопанство
03	Рибно стопанство
05	Добив на въглища
06	Добив на нефт и природен газ
07	Добив на метални руди
08	Добив на неметални материали и суровини
09	Спомагателни дейности в добива
10	Производство на хранителни продукти
11	Производство на напитки
12	Производство на тютюневи изделия
13	Производство на текстил и изделия от текстил, без облекло
14	Производство на облекло
15	Обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм
16	Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене
17	Производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон
18	Печатна дейност и възпроизвеждане на записани носители
19	Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти
20	Производство на химични продукти
21	Производство на лекарствени вещества и продукти
22	Производство на изделия от каучук и пластмаси
23	Производство на изделия от други неметални минерални суровини
24	Производство на основни метали
25	Производство на метални изделия, без машини и оборудване
26	Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти
27	Производство на електрически съоръжения
28	Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение
29	Производство на автомобили, ремаркета и полуремаркета
30	Производство на превозни средства, без автомобили
31	Производство на мебели
32	Производство некласифицирано другаде
33	Ремонт и инсталиране на машини и оборудване
35	Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
36	Събиране, пречистване и доставяне на води
37	Събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води
38	Събиране и обезвреждане на отпадъци; рециклиране на материали
39	Възстановяване и други услуги по управление на отпадъци
41	Строителство на сгради
42	Строителство на съоръжения
43	Специализирани строителни дейности
45	Търговия на едро и дребно с автомобили и мотоциклети, техническо обслужване и ремонт
46	Търговия на едро, без търговия с автомобили и мотоциклети
47	Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети

Код по КИД - 2008	НАИМЕНОВАНИЕ
49	Сухопътен транспорт
50	Воден транспорт
51	Въздушен транспорт
52	Складиране на товари и спомагателни дейности в транспорта
53	Пощенски и куриерски дейности
55	Хотелиерство
56	Ресторантьорство
58	Издателска дейност
59	Производство на филми и телевизионни предавания, звукозаписване и издаване на музика
60	Радио- и телевизионна дейност
61	Далекосъобщения
62	Дейности в областта на информационните технологии
63	Информационни услуги
64	Предоставяне на финансови услуги, без застраховане и допълнително пенсионно осигуряване
65	Застраховане, презастраховане и допълнително пенсионно осигуряване
66	Спомагателни дейности във финансовите услуги и застраховането
68	Операции с недвижими имоти
69	Юридически и счетоводни дейности
70	Дейност на централни офиси; консултантски дейности в областта на управлението
71	Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи
72	Научноизследователска и развойна дейност
73	Рекламна дейност и проучване на пазари
74	Други професионални дейности
75	Ветеринарномедицинска дейност
77	Даване под наем и оперативен лизинг
78	Дейности по наемане и предоставяне на работна сила
79	Туристическа агентска и операторска дейност; други дейности, свързани с пътувания и резервации
80	Дейности по охрана и разследване
81	Дейности по обслужване на сгради и озеленяване
82	Административни офис дейности и друго спомагателно обслужване на стопанската дейност
84	Държавно управление
85	Образование
86	Хуманно здравеопазване
87	Медико-социални грижи с настаняване
88	Социална работа без настаняване
90	Артистична и творческа дейност
91	Други дейности в областта на културата
92	Организиране на хазартни игри
93	Спортни и други дейности, свързани с развлечения и отдих
94	Дейности на организации с нестопанска цел
95	Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи
96	Други персонални услуги
97	Дейности на домакинства като работодатели на домашен персонал
98	Недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление
99	Дейности на екстериториални организации и служби

Отчетна единица: .....
Гр.(с.) .....
Община .....

ЕИК по БУЛСТАТ / ТР

СПРАВКА ЗА ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО ПРЕЗ ПЕРИОДА 2006 - 2008 ГОДИНА

(Моля, отбележете Вашия отговор с „X".)

РАЗДЕЛ А. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДПРИЯТИЕТО

А.1. През 2008 година Вашето предприятие било ли е част от група предприятия? — Да ☐ Не ☐

Ако отговорът е „Да", посочете в коя държава се намира главният офис .....

Код ☐☐☐ ⇒ *Попълва се от ТСБ*

А.2. Посочете на кои географски пазари Вашето предприятие е продавало продукция, стоки и услуги през последните три години (2006 - 2008)? *(Възможен е повече от един отговор)*

1. Местен (до 50 км. в България)	☐
2. Национален (на повече от 50 км. в България)	☐
3. Страни членки и кандидатки за членство в ЕС; страни членки на ЕФТА	☐
4. Други страни	☐

А.3. Кой от изброените пазари е бил най-големият за Вас от гледна точка на реализирания оборот през периода 2006 - 2008 година? *(Посочете съответния номер от 1 до 4 от Въпрос А.2.)* ☐

РАЗДЕЛ Б. ПРОДУКТОВИ ИНОВАЦИИ (СТОКИ И УСЛУГИ)

Б.1. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие реализирало ли е на пазара:	Да	Не
1. Нови или значително усъвършенствани стоки	☐	☐
2. Нови или значително усъвършенствани услуги	☐	☐

(Ако отговорът на Б.1.1 и на Б.1.2 е „Не", моля, преминете на Раздел В.)

Б.2. Кой (основно) е разработил тези иновационни продукти (стоки и услуги)?

1. Вашето предприятие или Вашата група предприятия	☐
2. Вашето предприятие съвместно с други предприятия и организации	☐
3. Други предприятия и организации	☐

Б.3. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие реализирало ли е на пазара иновационни продукти (стоки и услуги), които са:	Да	Не
1. Нови или значително усъвършенствани както за предприятието Ви, така и за Вашия пазар	☐	☐
2. Нови или значително усъвършенствани само за предприятието Ви, но не и за Вашия пазар	☐	☐

Б.4. Посочете какъв дял от оборота на Вашето предприятие за 2008 г. се дължи на:

1. Нови или значително усъвършенствани стоки и услуги през периода 2006 - 2008 г. - нови както за предприятието Ви, така и за Вашия пазар	%
2. Нови или значително усъвършенствани стоки и услуги през периода 2006 - 2008 г., които са нови само за предприятието Ви, но не и за Вашия пазар	%
3. Непроменени или само незначително модифицирани стоки и услуги през периода 2006 - 2008 година	%
4. Оборот за 2008 г. общо *(1+2+3)* = 100%	**100 %**

РАЗДЕЛ В. ПРОЦЕСОВИ ИНОВАЦИИ

В.1. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие внедрило ли е:

	Да	Не
1. Нови или значително усъвършенствани производствени методи		
2. Нови или значително усъвършенствани методи за доставка		
3. Нови или значително усъвършенствани спомагателни дейности		

(Ако отговорът на В.1.1 и на В.1.2 и на В.1.3 е „Не", моля, преминете на Раздел Г.)

В.2. Кой (основно) е разработил тези иновационни процеси?

1. Вашето предприятие или Вашата група предприятия	
2. Вашето предприятие съвместно с други предприятия и организации	
3. Други предприятия и организации	

В.3. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие внедрило ли е процесови иновации, които са нови за Вашия пазар?

Да	Не	Не знам

РАЗДЕЛ Г. НЕЗАВЪРШЕНА ИЛИ ПРЕУСТАНОВЕНА ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ, СВЪРЗАНА С ПРОДУКТОВИ И ПРОЦЕСОВИ ИНОВАЦИИ

Г.1. През периода 2006 - 2008 година Вашето предприятие осъществявало ли е иновационна дейност, от която не са произтекли продуктови и процесови иновации, тъй като дейността е била:

	Да	Не
1. Преустановена преди да е завършена		
2. Незавършена в края на 2008 година		

(Ако сте отговорили с "Не" на всеки от въпросите: Б.1; В.1 и Г.1, моля, преминете на Раздел З.)

РАЗДЕЛ Д. ВИДОВЕ ИНОВАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ И РАЗХОДИ, СВЪРЗАНИ С ПРОДУКТОВИ И ПРОЦЕСОВИ ИНОВАЦИИ

Д.1. Кои от изброените иновационни дейности е извършвало Вашето предприятие през последните три години (2006 - 2008)?

	Да	Не
1. Научна и развойна дейност (НИРД), извършена във Вашето предприятие		
1.1. Постоянно (във Вашето предприятие има постоянно назначен персонал, зает с НИРД)		
1.2. През част от периода 2006 - 2008 година		
2. Научна и развойна дейност (НИРД), предоставена Ви от друго предприятие		
3. Придобиване на машини, оборудване и софтуер, свързани с иновациите		
4. Придобиване на външни знания (лицензи, ноу-хау и др.)		
5. Обучение, свързано с иновациите		
6. Маркетингови дейности по представяне на иновациите		
7. Други иновационни дейности		

Д.2. Оценете какви разходи е направило Вашето предприятие <u>само през 2008 г.</u> за първите четири иновационни дейности, посочени във въпрос Д.1:

	(Хил.лв.)
1. НИРД, извършена във Вашето предприятие	
2. НИРД, предоставена Ви от друго предприятие	
3. Придобиване на машини, оборудване и софтуер, свързани с иновациите	
4. Придобиване на външни знания (лицензи, ноу-хау и др.)	
5. Разходи - общо (1+2+3+4)	

Д.3. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие получавало ли е финансова подкрепа за иновационната си дейност от:

	Да	Не
1. Местния бюджет		
2. Републиканския бюджет		
3. Фондове и програми на Европейския съюз (ЕС)		
3.1. В това число средства по линията на Шеста и Седма рамкови програми на ЕС за научни изследвания и технологично развитие	Да	Не

РАЗДЕЛ Е. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ. ИНОВАЦИОННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Е.1. Каква е степента на значимост на изброените източници на информация за иновационната дейност на Вашето предприятие през периода 2006 - 2008 година?

Източници на информация	Степен на значимост			Не са използвани
	висока	средна	ниска	
Вътрешни източници				
1. В рамките на предприятието Ви или на Вашата група предприятия				
Пазарни източници				
2. Доставчици на оборудване, материали, компоненти и софтуер				
3. Клиенти, потребители				
4. Конкуренти и други предприятия от Вашия икономически сектор				
5. Консултанти и предприятия с основна дейност НИРД				
Институционални източници				
6. Университети и други висши училища				
7. Бюджетни и обществени организации с основна дейност НИРД				
Други източници				
8. Конференции, търговски панаири, изложби и др.				
9. Научни списания и технически публикации				
10. Професионални и индустриални асоциации				

Е.2. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие осъществявало ли е иновационна дейност в сътрудничество с други предприятия и организации? Да ☐ Не ☐

(Ако отговорът е "Не", моля, преминете на Въпрос Ж.1.)

Е.3. Посочете вида и местонамирането на Вашите партньори в иновационната дейност. *(Възможен е повече от един отговор.)*

Партньори	България	Европа*	САЩ	Китай или Индия	Други страни
1. Други предприятия от Вашата група предприятия					
2. Доставчици на оборудване, материали, компоненти и софтуер					
3. Клиенти, потребители					
4. Конкуренти и други предприятия от Вашия икономически сектор					
5. Консултанти и предприятия с основна дейност НИРД					
6. Университети и други висши училища					
7. Бюджетни и обществени организации с основна дейност НИРД					

Е.4. Кой от изброените партньори определяте като най-полезен за иновационната дейност на Вашето предприятие? ☐

(Посочете съответния номер от 1 до 7 от Въпрос Е.3.)

РАЗДЕЛ Ж. ЦЕЛИ НА ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ

Ж.1. Каква е степента на значимост на изброените цели на иновационната дейност на Вашето предприятие, свързана с осъществените продуктови и процесови иновации през периода 2006 - 2008 година?

Цели	Степен на значимост			Няма значимост
	висока	средна	ниска	
1. Увеличаване на асортимента от стоки и услуги				
2. Подмяна на остарели продукти и процеси				
3. Навлизане на нови пазари				
4. Увеличаване на пазарния дял				
5. Повишаване качеството на стоките и услугите				
6. Подобряване гъвкавостта на производството на стоки и услуги				
7. Увеличаване капацитета на производството на стоки и услуги				
8. Опазване здравето и безопасността на хората				
9. Намаляване на разходите за труд на единица продукция				

РАЗДЕЛ З. ОРГАНИЗАЦИОННИ ИНОВАЦИИ

З.1. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие осъществявало ли е организационни иновации:

	Да	Не
1. Нови **бизнес практики** за организиране на **работния процес** (напр. управление на веригите за доставки; реорганизация; **системи** за управление на знанията; свиване на производството; системи за управление на качеството и др.)		
2. Нови методи на **организация на работата**, свързани с разпределяне на отговорностите и вземането на решения (напр. използване за първи път на нова система за разпределяне на отговорностите на наетите; работа в екип; децентрализация; сливане и разделяне на структурни звена; системи за обучение и квалификация и др.)		
3. Нови методи на **организация на взаимоотношенията** с други предприятия и публични организации (напр. участие за първи път в съюзи и организации; партньорства; външно възлагане и подизпълнители и др.)		

(Ако сте отговорили с „Не" на всеки от въпросите от З.1, моля, преминете на Раздел И.)

З.2. Каква е степента на значимост на изброените цели на организационните иновации, осъществени от Вашето предприятие през периода 2006 - 2008 година?

Цели	Степен на значимост			Няма значимост
	висока	средна	ниска	
1. Намаляване на времето за обслужване на клиентите/доставчиците				
2. Подобряване на възможностите за внедряване на нови продукти и процеси				
3. Повишаване качеството на стоките и услугите				
4. Намаляване на разходите за единица продукция				
5. Подобряване на връзките и обмена на информация в рамките на Вашето предприятие или с други предприятия и организации				

РАЗДЕЛ И. МАРКЕТИНГОВИ ИНОВАЦИИ

И.1. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие осъществявало ли е маркетингови иновации:

	Да	Не
1. Значителни изменения в естетическия **дизайн** или **опаковката** на стоките и услугите (не се включват промените, при които се изменят функционалните или потребителски характеристики на продукта - това са продуктови иновации)		
2. Нови методи за реклама или техники за **промоция на продукта** (напр. използване за първи път на нова рекламна медия; ново търговско лого; въвеждане на карти за лоялни клиенти и др.)		
3. Нови методи за **продуктов пласмент** или продажбени канали (напр. използване за първи път на франчайзинг или лицензи за дистрибуция, директни продажби, специални продажби на дребно, нови концепции за представяне на продукта и др.)		
4. Нови методи за **ценообразуване** на стоките и услугите (напр. използване за първи път на променливо ценообразуване според търсенето, системи за търговски отстъпки и др.)		

(Ако сте отговорили с „Не" на всеки от въпросите от И.1., моля, преминете на Раздел К.)

И.2. Каква е степента на значимост на изброените цели на маркетинговите иновации, осъществени от Вашето предприятие през периода 2006 - 2008 година?

Цели	Степен на значимост			Няма значимост
	висока	средна	ниска	
1. Повишаване или отстояване на пазарния дял				
2. Представяне на продуктите на нови потребителски групи				
3. Представяне на продуктите на нови географски пазари				

РАЗДЕЛ К. ЕКО-ИНОВАЦИИ

К.1. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие осъществило ли е продуктови, процесови, организационни и маркетингови иновации, свързани с някоя от следните екологични ползи?

	Да	Не
Еко-иновации, свързани с производството на стоки и услуги във Вашето предприятие		
1. Намаляване на материалите, използвани за единица продукция		
2. Намаляване на енергията, използвана за единица продукция		
3. Намаляване на общото отделяно количество емисии парни газове от Вашето предприятие, т.нар. „Въглеродна следа“		
4. Подмяна на използваните материали с по-малко замърсяващи и по-малко опасни заместители		
5. Намаляване на шума и замърсяването на почвата, водата и въздуха		
6. Рециклиране на отпадъците, водата и материалите		
Еко-иновации, свързани със следпродажбеното използване на стоката и услугата от крайния потребител		
7. Намаляване използването на енергия		
8. Намаляване замърсяването на въздуха, водата, почвата или намаляване на шума		
9. Подобряване рециклирането на продукта след излизането му от употреба		

К.2. През периода 2006 - 2008 година, Вашето предприятие реализирало ли е еко-иновации в отговор на:

	Да	Не
1. Съществуваща нормативна база за опазване на околната среда или такси, свързани със замърсяването		
2. Нормативна база за опазване на околната среда или такси, свързани със замърсяването, които очаквате да бъдат приети в бъдеще		
3. Възможност за получаване на държавни помощи, субсидии или други финансови стимули за еко-иновации		
4. Съществуващо или очаквано пазарно търсене на еко-иновации от Вашите клиенти		
5. Доброволно приети кодекси и споразумения за опазване на околната среда, като добра практика във Вашия икономически сектор		

К.3. Вашето предприятие има ли внедрена процедура по определяне и намаляване на вредното влияние върху околната среда? (напр. подготовка за екологичен одит, набелязване на цели, свързани с опазване на околната среда, сертифициране по ISO 14001 и др.)

1. Да: внедрена преди 01 януари 2006 г.	
2. Да: внедрена или значително усъвършенствана след 01 януари 2006 г.	
3. Не	

Дата:

Ръководител:

Съставител:

(име, презиме, фамилия) *(подпис)*

Лице за контакт:

(име, презиме, фамилия) *(телефон)*

УКАЗАНИЯ

Формулярът е предназначен за осигуряване на информация за продуктовите и процесови иновации, както и за организационните и маркетинговите иновации, осъществени от предприятията през последните три години (2006 - 2008). Болшинството от въпросите (**Раздели от Б до Ж включително**) се отнасят до продуктовите и процесови иновации (реализираните на пазара нови или значително усъвършенствани стоки и услуги и внедрените нови или значително усъвършенствани производствени процеси и методи за доставка). Организационните и маркетингови иновации се отчитат съответно в **Раздел З** и в **Раздел И**. В **Раздел К** се посочва информация за осъществените от предприятието продуктови, процесови, организационни и маркетингови иновации, допринесли за опазване на околната среда - т.нар. „Еко-иновации".

Формулярът се попълва от всички предприятия, осъществяващи следните икономически дейности: ***Добивна и преработваща промишленост; Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване; Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети; Транспорт, складиране и пощи; Издателска дейност; Далекосъобщения; Дейности в областта на информационните технологии; Информационни услуги; Финансови и застрахователни дейности; Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи; Научноизследователска и развойна дейност.***

Предприятията от изброените икономически дейности, които през последните три години (2006 - 2008) **са реализирали и внедрили нови или значително усъвършенствани продукти (стоки и услуги) и процеси,** попълват всички раздели на формуляра.

Предприятията, които през последните три години (2006 - 2008) **не са осъществили продуктови и процесови иновации** отговарят с „Не" на въпроси Б.1, В.1, Г.1 и попълват Раздел А и от Въпрос З.1. до К.3. включително.

С цел да се осигури международна съпоставимост на данните, моля да следвате дефинициите и разясненията за съдържанието и обхвата на показателите и логическите зависимости между отговорите на въпросите.

РАЗДЕЛ А. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДПРИЯТИЕТО

Група предприятия представлява обединение на две или повече предприятия под обща собственост. Всяко от предприятията в групата може да обслужва различни пазари. Главният офис също е част от групата предприятия, като неговото местонамиране може да бъде на територията на друга държава.

Предприятията, които са част от група предприятия, трябва да попълнят данни за иновационната дейност само на тяхното предприятие, а не на цялата група.

РАЗДЕЛ Б. ПРОДУКТОВИ ИНОВАЦИИ (СТОКИ И УСЛУГИ)

Продуктовата иновация представлява реализирането на пазара на стока или услуга, която е нова или значително усъвършенствана по отношение на нейните характеристики, предназначение и използване, софтуер, компоненти, материали, подсистеми, техническа спецификация и други функционални характеристики. Продуктовата иновация е резултат от използването на нови знания и технологии или на нови комбинации от съществуващи технологии и знания.

Като продуктови иновации трябва да се отчитат **продуктите (стоки и услуги)**, които са нови или значително усъвършенствани за Вашето предприятие. Не е необходимо те да са същевременно нови и за Вашите пазари, т. е. Вашето предприятие да е първото, което ги е произвело. Не следва да се отчитат като продуктови иновации чисто естетическите промени в стоките, както и обикновените препродажби на нови стоки, които изцяло са създадени и произведени от други предприятия.

Нов продукт е стока или услуга, чиито технологични характеристики, предназначение, материалите или компонентите, от които е направен, се различават значително от тези на произвежданите преди него стоки и услуги от същия вид.

Усъвършенстван продукт е съществуващ продукт, чиито характеристики са усъвършенствани по отношение на по-високо качество или по-ниска цена чрез използването на материали и компоненти с по-високи експлоатационни качества. Комплексен продукт, който се състои от няколко интегрирани технически подсистеми, може да се усъвършенства чрез частично изменение на една от подсистемите.

Оборотът представлява брутните приходи от продажби (вкл. акцизи, без ДДС). За банките оборотът съответства на приходите от лихви, а за застрахователните дружества - на приходите от комисионни.

РАЗДЕЛ В. ПРОЦЕСОВИ ИНОВАЦИИ

Иновационният процес представлява внедряването на нови или значително усъвършенствани: производствени процеси, методи за доставка и спомагателни дейности (счетоводни, компютърни и др.) свързани с производството на стоки и услуги. Като процесови иновации трябва да се отчитат тези производствени процеси и методи за доставка, които са нови или значително усъвършенствани за Вашето предприятие. Не е необходимо те да са същевременно нови и за Вашия пазар, т. е. Вашето предприятие да е първото, което ги е внедрило. Не следва да се отчитат като процесови иновации чисто организационните промени в предприятието.

Предприятията, които са **новосъздадени през периода 2006 - 2008 г. (без тези, в резултат на сливане или разделяне)**, следва през първата година от създаването си да отчетат като нови иновационни продукти и процеси само тези, които са нови за техния пазар. През следващите години в рамките на отчетния период, трябва да се отчитат като нови и тези продукти и процеси, които са нови за самото предприятие, без да са непременно нови за неговия пазар.

РАЗДЕЛ Г. НЕЗАВЪРШЕНА ИЛИ ПРЕУСТАНОВЕНА ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ, СВЪРЗАНА С ПРОДУКТОВИ И ПРОЦЕСОВИ ИНОВАЦИИ

Иновационната дейност обхваща придобиването на машини, оборудване, софтуер и лицензи, инженерно-техническата дейност, индустриалния дизайн, обучението, маркетинга и научноизследователската и развойна дейност (НИРД), когато те се осъществяват с цел да се създадат и внедрят продуктови и процесови иновации. Иновационната дейност обхваща също и фундаменталните научни изследвания, дори когато те не са свързани с продуктови и процесови иновации.

РАЗДЕЛ Д. ВИДОВЕ ИНОВАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ И РАЗХОДИ, СВЪРЗАНИ С ПРОДУКТОВИ И ПРОЦЕСОВИ ИНОВАЦИИ

Видовете иновационни дейности са:

Научноизследователска и развойна дейност (НИРД), извършена във Вашето предприятие - включва всяка творческа работа, която се провежда с цел да се увеличи обемът на знанията и те да се използват за създаване на нови или усъвършенствани продукти (стоки и услуги) и процеси (включително собствени софтуерни разработки, които отговарят на тези изисквания).

Научноизследователска и развойна дейност (НИРД), предоставена Ви от друго предприятие - включва описаните по-горе дейности, но извършени от други предприятия (включително и такива от Вашата група предприятия) и научноизследователски организации, които са закупени от Вашето предприятие.

Придобиване на машини, оборудване и софтуер, свързани с иновациите - включва машините, съоръженията, компютърния хардуер и софтуер, закупени от Вашето предприятие специално за производството и внедряването на новите или значително усъвършенствани продукти (стоки и услуги) и процеси.

Придобиване на външни знания - включва закупуването от други предприятия или организации на права за използване на патенти и непатентовани изобретения, ноу-хау и други видове знания, необходими за разработването на нови или значително усъвършенствани продукти и процеси.

Обучение, свързано с иновациите - включва се обучението на Вашия персонал (в рамките на предприятието или извън него), специално насочено към придобиване на знания и умения, необходими за създаване и внедряване на иновационните продукти и процеси.

Маркетингови дейности по представяне на иновациите - включва дейностите по представяне на пазара на новите или значително усъвършенствани стоки и услуги, включително маркетинговите проучвания и стартовата реклама.

Други иновационни дейности - включва техническите и подготвителни процедури за производство на новите или усъвършенствани продукти и за внедряването на новите или усъвършенствани процеси, като технико-икономически изследвания за приложимост, изпитвания, рутинни софтуерни разработки, индустриално инженерство и други.

Към **разходите за иновационна дейност** се отнасят разходите, които са свързани с производството и внедряването на нови или значително усъвършенствани продукти и процеси, включително и тези, направени за иновационни проекти, които са били прекратени или все още не са приключили в края на 2008 година.

Във Въпрос Д.2 трябва да се попълнят данни за направените разходи само през 2008 г. (ако липсват счетоводни записвания, се правят оценки) за следните четири вида иновационни дейности:

1/ НИРД, извършена във Вашето предприятие - включват се както текущите разходи (за персонал, за външни услуги, за материали и други, без разходите за амортизации), така и разходите за придобиване на дълготрайни активи (машини и оборудване, софтуер, сгради, предназначени за НИРД); 2/ НИРД, предоставена Ви от друго предприятие; 3/ Придобиване на машини, оборудване и софтуер, свързани с иновациите (без тези, предназначени за НИРД); 4/ Придобиване на външни знания.

Финансовата подкрепа, получена от Републиканския и от Местния бюджет включва средствата, предоставени като държавно финансиране под формата на данъчни кредити и облекчения, помощи и гаранции по заеми за разработването и внедряването на нови или усъвършенствани продукти и процеси. Не се включват плащанията, свързани с изпълнение на държавни поръчки.

РАЗДЕЛ Е. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ. ИНОВАЦИОННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Иновационното сътрудничество представлява активно участие в съвместни иновационни проекти, които се осъществяват заедно с други предприятия и организации. Обикновеното наемане на работна сила, без активно участие в иновационните проекти, не се счита за сътрудничество.

Във Въпрос Е.3 в колоната Европа се посочват партньори от страните членки и кандидатки за членство в Европейския съюз и от страните членки на ЕФТА: Австрия, Белгия, Хърватска, Китър, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Исландия, Италия, Ирландия, Латвия, Лихтенщайн, Литва, Люксембург, Македония, Малта, Нидерландия, Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Словакия, Швейцария, Турция, Испания, Швеция и Великобритания.*

РАЗДЕЛ З. ОРГАНИЗАЦИОННИ ИНОВАЦИИ

Организационните иновации представляват нови методи за организация на работното място и на взаимоотношенията с други предприятия и организации, които преди това не са били използвани. Те следва да бъдат резултат от решения, взети от ръководния състав на предприятието. Не трябва да се отчитат като организационни иновации сливанията и придобиванията на други предприятия, дори и когато те са осъществени за първи път.

РАЗДЕЛ И. МАРКЕТИНГОВИ ИНОВАЦИИ

Маркетинговите иновации представляват прилагането на нови маркетингови концепции и стратегии, които не са били използвани преди и се различават значително от съществуващите във Вашето предприятие маркетингови методи. Не се включват сезонните, регулярните и други текущи промени в маркетинговите методи.

РАЗДЕЛ К. ЕКО-ИНОВАЦИИ

Еко-иновациите са нов или значително усъвършенстван продукт (стока или услуга), процес, организационен или маркетингов метод, който допринася за опазването на околната среда. Екологичната полза може да бъде основната цел на иновацията или да бъде резултат от други иновационни цели. Еко-иновация може да бъде идентифицирана като такава, както в процеса на производство на стоки и услуги от предприятието, така и на етапа на следпродажбеното използване на стоката и услугата от крайния потребител.

За правилното попълване на формуляра е необходимо да се спазват следните логически зависимости между отговорите на въпросите:

Ако Б.1.1 или Б.1.2 = „Да", то Б.2, Б.3. и Б.4 # от „празно" и обратно.

Ако Б.1.1 и Б.1.2 = „Не", то Б.2, Б.3, Б.4 = на „празно" и обратно.

Ако Б.3.1 = „Да", то Б.4.1 > 0 и обратно; Ако Б.3.1 = „Не", то Б.4.1 = 0 и обратно.

Ако Б.3.2 = „Да", то Б.4.2 > 0 и обратно; Ако Б.3.2 = „Не", то Б.4.2 = 0 и обратно.

Б.4.1 + Б.4.2 + Б.4.3 = 100%.

Ако В.1.1 или В.1.2 или В.1.3 = „Да", то В.2 и В.3 # от „празно" и обратно.

Ако В.1.1 и В.1.2 и В.1.3 = „Не", то В.2 и В.3 = на „празно" и обратно.

Ако В.3 # от „празно", то В.1.1 или В.1.2 или В.1.3 = „Да".

Ако всички редове на въпроси Б.1, В.1, както и Г.1 = „Не", то Раздели Д, Е и Ж = на „празно" и обратно.

Ако Д.1.1 = „Да", то Д.1.1.1 или Д.1.1.2 = „Да" и обратно.

Ако Д.1.1 = „Не", то Д.1.1.1 и Д.1.1.2 = „Не" и обратно.

Ако Д.1.1.1 = „Да", то Д.1.1.2 = „Не"; Ако Д.1.1.2 = „Да", то Д.1.1.1 = „Не".

Д.2.1 = ш. 100 к.1 от „Справка за научноизследователската и развойна дейност (НИРД)" и обратно.

Д.2.5 = Д.2.1 + Д.2.2 + Д.2.3 + Д.2.4

Ако Д.3.3.1 = „Да", то Д.3.3 = „Да".

Ако Е.2 = „Да", то следва във Въпрос Е.3 да е посочен отговор на поне един ред (от 1 до 7) и обратно.

Във въпроси Е.1 и Ж.1 степента на значимост поне на една от изброените алтернативи трябва да бъде „Висока" или „Средна" или „Ниска", т.е. не е възможно всички алтернативи да са „Не са използвани"/„Няма значимост".

Ако З.1.1 или З.1.2 или З.1.3 = „Да", то във Въпрос З.2 трябва да е попълнен поне един ред (от 1 до 5) # от „Няма значимост" и обратно.

Ако И.1.1 или И.1.2 или И.1.3 или И.1.4 = „Да", то във Въпрос И.2 трябва да е попълнен поне един ред (от 1 до 3) # от „Няма значимост" и обратно.

Ако във Въпрос К.1 е посочен отговор „Да" на поне един ред (от 1 до 9), то трябва Въпрос Б.1 = „Да" или В.1 = „Да" или З.1 = „Да" или И.1 = „Да".

Ако във Въпрос К.2 е посочен отговор „Да" на поне един ред (от 1 до 5), то трябва във Въпрос К.1 да е посочен отговор „Да" на поне един ред (от 1 до 9).